

MAISHIY CHIQINDILARNI SARALASH JARAYONIDA METALLNI AJRATIB OLIISHNI AVTOMATLASHTIRISH

Murodov Jamshidjon Farhodjon o'g'li
Andijon mashinasozlik instituti talabasi
E-mail: jamshidmurodov086@gmail.com

Annotatsiya. *Maishiy chiqindilarni saralash tizimida qattiq maishiy chiqindilar va maishiy chiqindilar odatda tashlab yuborilgan kundalik sarf materiallaridan iborat. Ushbu oddiy chiqindilar odatda nam va quruq qayta ishlanadigan materiallar, organik, noorganik va biologik parchalanadigan materiallar aralashmasi bo'lgan qora sumka yoki axlat qutisiga joylashtiriladi. Qunfeng tomonidan mustaqil ravishda ishlab chiqarilgan axlatni saralash tizimi orqali axlatni qayta ishlash amalga oshirilishi mumkin va qog'oz, plastmassa, metall, shisha, organik moddalar samarali tarzda qayta tasniflanishi va qayta ishlanishi mumkin*

Kalit so'zlar: *Maishiy chiqindilar, materiallar, chiqindilarni saralash, magnit ajratish, magnit separator.*

Chiqindilarni saralash majmualarini o'rnatish va ulardan foydalanish hududdagi ekologik vaziyatni sezilarli darajada yaxshilash, chiqindi poligonlariga tashlanadigan chiqindilar hajmini kamaytirish hamda ikkilamchi xomashyo sotish va ulardan foydali mahsulotlar ishlab chiqarish orqali qo'shimcha daromad olish imkonini beradi.[1-2]

Chiqindilarni ajratish - bu chiqindilarni turli elementlarga ajratish jarayoni. Chiqindilarni saralash uy xo'jaligida qo'lda amalga oshirilishi va materiallarni qayta ishlash inshootlarida to'planishi yoki avtomatik ravishda ajratilishi mumkin. Qo'lda saralash chiqindilarni saralash tarixida qo'llanilgan birinchi usul edi.

Chiqindilarni ajratish an'anaviy chiqindilarni yig'ish va yo'q qilishning yangiligidir. Chiqindilarni ishlab chiqarishning o'sishi va atrof-muhitning yomonlashishi bilan u axlatdan foydalanishga erishish va yashash muhiti sifatini yaxshilashga qaratilgan odatiy e'tiborga aylanadi.

Chiqindilarni ajratish chiqindilarni yo'q qilishdan oldin muhim qadamdir. Qimmatbaho chiqindilarni qayta ishlash va ajratish yo'li bilan qayta ishlatish uchun saralash mumkin, masalan, plastmassa, qog'oz, kauchuk, shisha, shisha va boshqalar. Chiqindilarni qayta ishlash uchun ajratish resurslardan foydalanish darajasini yaxshilaydi va axlat miqdorini kamaytiradi.[3]

Magnit ajratish - bu magnit materiallarni jalb qilish uchun har xil turdagi magnitlar yordamida aralashmalarning tarkibiy qismlarini ajratish. Magnit ajratish uchun ishlatiladigan jarayon magnit bo'lmagan materialni magnit bo'lganlardan ajratadi.

Magnit ajratish turli muhitlarda va bozorlarda ishlatilishi mumkin, shuning uchun magnit separatorlar asosan chiqindilardan metallni qayta tiklash yoki metallarni olib tashlash orqali ikkilamchi materiallarni tozalash uchun ishlatiladi. Ammo magnit separatorlar magnit materialni qoldiqlar va keraksiz moddalardan ajratib turadigan elektromagnit kranlarda ham qo'llaniladi.[4]

Magnit ajratish tog'-kon va mineral sanoatida ham qo'llaniladi va oziq-ovqat va farmatsevtika sanoatida kichik rol o'ynaydi. Misol uchun, mahsulot oqimlaridan metall ifloslantiruvchi moddalarni olib tashlash uchun. Qayta ishlash dasturlarida magnit separator qanday ishlatiladi?

Magnit separator shiftga yoki qurilmaga joylashtirilgan yoki osilgan kuchli elektromagnitdan iborat. Materiallar stol usti magnit separator orqali o'tkazilishi mumkin, to'xtatilgan magnit separatorlar esa kamchiliklarni bartaraf etish uchun ko'pincha material ustida harakatlanadi. Magnit separatorlar jismlar o'tadigan silindrlar ham bo'lishi mumkin.[6]

1-rasm. Chiqindilarni ajratish uskunalarining ish jarayoni

Qayta ishlash sanoatida magnitlar odatda qalay, temir, po'lat va boshqalar kabi qora metallarni jalb qilish uchun ishlatiladi. Magnitlar yig'ish liniyalari bo'ylab joylashgan bo'lib, ular ko'rsatilgan materiallar yoki minerallarni jalb qilish uchun konveyer lentalari ustiga yoki ostiga joylashtiriladi.

Zamonaviy saralash zavodida maishiy chiqindilar birinchi navbatda oldindan qayta ishlanadi (oldindan maydalash, qoplarni ochish, elakdan o'tkazish, qo'lda saralash, ballistik ajratish) va keyin metallni qayta tiklash uchun magnit va girdab oqimini ajratish, so'ngra sensorga asoslangan texnologiya yordamida metall ajratish yordamida qayta ishlanadi.

**ILMIY RAXBAR: "MICHА" KAFEDRASI KATTA O'QITUVCHISI
A.IGAMBERDIYEV**

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yusupbekov N.R., Muhamedov B.I., G'ulomov Sh.M. Texnologik jarayonlarni boshqarish sistemalari. - T.: „O'qituvchi“, 1997. — 704 b.
2. Artikov A. A., Musayev A. K., Yunusov I.I. Texnologik jarayonlarni boshqarish tizimi: — T.: 2002.
3. Гуселевич А. В. Медитсинский справочник тренера. М. ФиС. 1981.
4. Harrison's Principles of Internal Medicine-19th Edition – 2015
5. Гордиенко А.В. Госпитальная терапия, Санкт-Петербург.: СпецЛит., 2016, 533 С. Учебник.
6. Yusupbekov, N. R., & Yusupov, A. A. (2020). Review and comparative analysis of modern devices for level gauging in checking system and industrial processing control. International Journal of Advanced Science and Technology, 29(9), 5370-5380.
7. Abbott AP, Frisch G, Hartley J, Ryder KS (2011) Ionli suyuqliklar yordamida metallar va metall oksidlarini qayta ishlash. Green Chem 13(3):471–481. <https://doi.org/10.1039/C0GC00716A>

8. Yusupov, A., & Gulhayo, A. (2023). Analysis of the Efficiency of the Cold Air-Conditioning System on the Quality Indicators of Grain Products. *Texas Journal of Engineering and Technology*, 19, 56-61.
9. Mannobjonov B. Z., & Mashrabov Sh. D. (2022). Using Android Mobile Application for Controlling Green House. *Texas Journal of Engineering and Texnology* 2770-4491.
10. Mashrabov Sh. D. (2023). Determination of the Level of Flatfoot in Children and Its Elimination. *Texas Journal of Engineering and Texnology* 2770-4491.

